

จากการที่ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
ดำเนินการเผยแพร่ความรู้กฎหมายเกี่ยวกับ
พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและ
วิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 แก่
ศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักรและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการยุติธรรม บัดนี้
ศาลเยาวชนและครอบครัวกลางได้ทำการรวบรวมคำถาม
ที่ได้รับจากการเผยแพร่ความรู้กฎหมายดังกล่าว และ
นำมาสรุปเป็นคำถาม – คำตอบ ดังต่อไปนี้

คำถาม – คำตอบคดีอาญาตามกฎหมายใหม่

คำถามข้อ ๑. ชั้นตรวจสอบการจับกุมหรือชั้นมัดฟ้องหรือชั้นพิจารณาตามกฎหมายใหม่ ต้องตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ผู้ต้องหา/จำเลยทุกกรณีหรือไม่ ถ้าไม่ตั้งให้มีผลอย่างไรตามกฎหมาย

คำตอบ ชั้นตรวจสอบการจับกุม ชั้นมัดฟ้อง และชั้นพิจารณาต้องตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้ผู้ต้องหาหรือจำเลยทุกชั้น ซึ่งเป็นไปตาม พ.ร.บ.ศาลเยาวชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ มาตรา ๗๓ วรรคหนึ่ง, ๗๘ วรรคห้า, ๑๒๐ ถ้าไม่ตั้งให้ถือว่าไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย กระบวนพิจารณาที่ศาลดำเนินการในชั้นตอนดังกล่าว จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย

คำถามข้อ ๒. การตรวจสอบการจับต้องทำสารบบออกเลขหรือไม่ ต้องทำสำนวนการตรวจสอบการจับกุมหรือไม่

คำตอบ ต้องทำสารบบออกเลขและทำสำนวน

คำถามข้อ ๓. ถ้าส่งตัวผู้ต้องหาไปสถานพินิจ จะต้องออกหมายด้วยหรือไม่ (เดิมไม่มีการออกหมาย)

คำตอบ เดิมที่ไม่มีการออกหมายเพราะเมื่อตำรวจจับแล้วตำรวจต้องนำตัวผู้ต้องหาไปส่งสถานพินิจ แต่ตามกฎหมายใหม่ตำรวจต้องนำตัวผู้ต้องหามาศาลเพื่อตรวจสอบการจับ หากศาลมีคำสั่งส่งตัวไปสถานพินิจฯ ก็ต้องออกหมายควบคุม

คำถามข้อ ๔. การที่ผู้ต้องหาจะขอประกันตัวต่อศาลนั้น มีได้เฉพาะกรณีส่งตัวเข้าเรือนจำใช้หรือไม่ (ถ้าส่งไปสถานพินิจให้ไปขอประกันที่สถานพินิจตามเดิม)

คำตอบ ผู้ต้องหาสามารถขอประกันตัวต่อศาลได้ทั้งกรณีส่งตัวเข้าเรือนจำและส่งตัวไปสถานพินิจฯ ตาม พ.ร.บ.ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๑๒๖

คำถามข้อ ๕. ม.๗๓ วรรคหนึ่ง หากศาลเห็นว่าการจับกุมเป็นไปโดยไม่ชอบ มีคำสั่งให้ปล่อย การมัดฟ้องยังต้องดำเนินการต่อหรือไม่

คำตอบ ตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนรีบดำเนินการสอบสวน และส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปให้พนักงานอัยการ

ยื่นฟ้องต่อศาลให้ทันภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม เห็นว่า ตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กล่าวถึงว่าการจับกุมเด็กหรือเยาวชนต้องเป็นไปโดยชอบด้วย กฎหมาย หากกฎหมายมีเจตนารมณ์เช่นนั้น ย่อมจะต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจน ซึ่งเมื่อพิจารณา บทกฎหมายดังกล่าวจะเห็นว่ากฎหมายต้องการเพียงเมื่อมีการจับกุมตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่งแล้ว พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจสอบสวนคดีนั้นแล้ว โดยไม่ต้องไปดูว่าการจับกุม จะชอบหรือไม่ เนื่องจากการจับกุมกับการสอบสวนแยกต่างหากจากกัน อีกทั้งการตรวจสอบ การจับเป็นเรื่องของการจับกุม มิใช่เรื่องของการสอบสวน ดังนั้น ผลของการตรวจสอบการจับจึง ไม่มีผลเกี่ยวข้องกับการสอบสวนแต่อย่างใด พนักงานสอบสวนยังคงมีหน้าที่ต้องรีบดำเนินการ สอบสวนให้แล้วเสร็จ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลให้ทันภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ จับกุม หากการสอบสวนไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด ๓๐ วัน พนักงานสอบสวนก็ต้องขอผิด ฟ้องต่อศาลตามกฎหมาย

คำถามข้อ ๖. ม.๗๘ วรรคห้า การพิจารณาคำร้องขอผิดฟ้อง ต้องแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมาย ให้ทุกกรณีหรือไม่ (ผู้ต้องหาต้องมาปรากฏตัวต่อหน้าศาลทุกครั้งหรือไม่)

คำตอบ ตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๗๘ วรรคห้า การพิจารณาคำร้องขอผิดฟ้อง ถ้าเด็กหรือเยาวชนไม่มีที่ปรึกษากฎหมาย ให้ศาลแต่งตั้งให้โดยไม่มีช้อยกเว้น ทั้งนี้ได้ให้ศาลใช้ดุลยพินิจว่าจะแต่งตั้งให้หรือไม่ก็ได้ ส่วนต้องนำตัวผู้ต้องหามาปรากฏตัวต่อหน้าศาลทุกครั้งหรือไม่นั้น เห็นว่าในการพิจารณาคำร้องขอผิดฟ้องศาลต้องถามผู้ต้องหาว่ามีที่ปรึกษา กฎหมายหรือไม่ แสดงว่าการขอผิดฟ้องครั้งที่ ๑ ผู้ต้องหาจะต้องมาปรากฏตัวต่อหน้าศาล เมื่อศาลแต่งตั้งที่ปรึกษากฎหมายให้แล้ว การขอผิดฟ้องครั้งต่อๆ มา ก็ไม่จำเป็นที่ผู้ต้องหาต้อง มาปรากฏตัวต่อหน้าศาล เพราะมีที่ปรึกษากฎหมายสามารถแถลงข้อคัดค้านหรือซักถาม พยานแทนผู้ต้องหาได้แล้ว

คำถามข้อ ๗. ถ้ามีการจัดทำแผน พนักงานสอบสวนต้องผิดฟ้องต่อไปหรือไม่

คำตอบ การจัดทำแผนตามคำถามน่าจะเป็นเรื่องการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๘๖ ซึ่งตามมาตรา ๘๙ บัญญัติว่าในระหว่างจัดทำและปฏิบัติ ตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูให้พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการงดการสอบปากคำหรือ ดำเนินการใดๆ เฉพาะกับเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดไว้ก่อน ทั้งนี้มีให้นับ ระยะเวลาในการจัดทำและการปฏิบัติตามแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟูรวมเข้าในกำหนดระยะเวลา

ตามมาตรา ๗๘ ดังนั้น เมื่อมีการจัดทำแผนแก้ไขบำบัดฟื้นฟู ถือว่าระยะเวลาตามมาตรา ๗๘ สะดุดหยุดอยู่ พนักงานสอบสวนจึงยังไม่ต้องขอคัดฟ้อง แต่หากมีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามแผนฯ ให้พนักงานสอบสวนดำเนินคดีต่อไปตามมาตรา ๘๘ วรรคหนึ่ง

คำถามข้อ ๘. ผู้ต้องหาเป็นเด็กหลบหนีไป ได้ออกหมายจับไว้ภายหลังจับผู้ต้องหาได้เมื่ออายุเกิน ๒๐ ปี จะต้องนำตัวไปตรวจสอบการจับตาม พ.ร.บ. ศาลเด็กฯ ใหม่หรือไม่ (มาตรา ๗๒)

คำตอบ ตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๕ บัญญัติว่าคดีอาญาที่มีข้อหาว่าเด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด ให้ถืออายุเด็กหรือเยาวชนนั้นในวันที่การกระทำความผิดได้เกิดขึ้น ตามคำถามผู้ต้องหาได้กระทำความผิดขณะเป็นเด็กแล้วหลบหนีไป แม้ภายหลังจะจับผู้ต้องหาได้เมื่ออายุเกิน ๒๐ ปีก็ตาม ก็ต้องถือว่าผู้ต้องหาดังกล่าวมีอายุยังไม่เกิน ๑๕ ปี ซึ่งเป็นเด็กตามความหมายของมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ ดังนั้นพนักงานสอบสวนเมื่อได้รับตัวผู้ต้องหา ซึ่งถือว่าได้รับตัวเด็กที่ถูกจับ พนักงานสอบสวนต้องนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมตามมาตรา ๗๒ ประกอบกับเมื่อพิจารณาตามมาตรา ๗๓ วรรคสาม บัญญัติว่าถ้าเยาวชนนั้นมีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไปและมีลักษณะหรือพฤติการณ์ที่อาจเป็นภัยต่อบุคคลอื่น หรือมีอายุเกิน ๒๐ ปีบริบูรณ์แล้ว ศาลอาจมีคำสั่งให้ควบคุมไว้ในเรือนจำหรือสถานที่อื่น จะเห็นได้ว่าหากตีความบทกฎหมายโดยดูอายุผู้ต้องหาขณะจับกุม กรณีที่กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา ๗๓ วรรคสามข้างต้นก็จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้เนื่องจากตามมาตรา ๗๓ เป็นเรื่องการตรวจสอบการจับ ดังนั้นมาตรา ๗๓ วรรคสามจึงเป็นบทบัญญัติที่ต่อเนื่องจากการตรวจสอบการจับ การตีความกฎหมายจึงต้องสอดคล้องเป็น ไป ในทางเดียวกัน เหตุผลข้อนี้จึงเป็นข้อสนับสนุนว่าการพิจารณาอายุเด็กต้องดูในขณะที่กระทำความผิด มิใช่ในขณะที่มีการจับกุม แม้จะจับผู้ต้องหามีอายุเกิน ๒๐ ปี ก็ต้องนำตัวผู้ต้องหามาตรวจสอบการจับต่อศาล

คำถามข้อ ๙. การคัดฟ้อง หากผู้ต้องหาไม่ได้อยู่แห่งหนึ่ง ไปกระทำผิดอีกที่หนึ่งซึ่งมีศาลเยาวชนฯ พนักงานสอบสวนจะขอคัดฟ้องที่ศาลใด เช่น ผู้ต้องหาไม่อยู่จังหวัด เชียงใหม่ กระทำผิดที่จังหวัดลำพูน เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวได้ที่จังหวัดลำพูน พนักงานสอบสวนฯ จะนำไปตรวจสอบการจับที่ศาลใด และการใช้ดุลยพินิจฯว่าจะส่งศาลใด ใครเป็นผู้ใช้ พนักงานสอบสวนฯ หรือศาล

คำตอบ ตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๗๘ วรรคสี่ บัญญัติว่า การผิดฟ้องตาม วรรคสองและวรรคสาม ให้พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบมีอำนาจผิดฟ้องต่อศาลที่พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบอยู่ในเขตอำนาจศาลนั้นได้ ซึ่งตามป.วิ.อ.มาตรา ๑๘ วรรคสาม บัญญัติว่า ความผิดอาญาได้เกิดในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวนคนใด โดยปกติให้เป็นหน้าที่พนักงานสอบสวนผู้นั้นเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวนความผิดนั้นๆ เพื่อดำเนินคดี เว้นแต่เมื่อมีเหตุจำเป็นหรือเพื่อความสะดวกจึงให้พนักงานสอบสวนแห่งท้องที่ที่ผู้ต้องหาที่อยู่หรือถูกจับเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการสอบสวน เมื่อความผิดเกิดขึ้นที่จังหวัดลำพูน พนักงานสอบสวนที่จังหวัดลำพูนเป็นผู้รับผิดชอบในการสอบสวน ดังนั้น พนักงานสอบสวนดังกล่าวจึงมีอำนาจผิดฟ้องต่อศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นศาลที่อยู่ในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวน

ส่วนปัญหาว่าพนักงานสอบสวนจะนำตัวผู้ต้องหาไปตรวจสอบการจับที่ศาลใดนั้น ตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับ ให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุมทันที ทั้งนี้ภายในเวลา ๒๔ ชั่วโมง นับแต่เวลาที่เด็กหรือเยาวชนไปถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบ เห็นว่าตามบทบัญญัติดังกล่าวพนักงานสอบสวนผู้ซึ่งมีหน้าที่นำตัวผู้ถูกจับไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับก็คือพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบซึ่งเป็นพนักงานสอบสวนที่จังหวัดลำพูน ดังนั้นพนักงานสอบสวนจึงมีอำนาจขอตรวจสอบการจับต่อศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดลำพูนซึ่งอยู่ในเขตอำนาจของตนได้ อีกทั้งในทางปฏิบัติพนักงานอัยการก็มักจะยื่นฟ้องต่อศาลที่มีการกระทำความผิด และกรณีนี้มิใช่เรื่องการใช้ดุลพินิจ แต่ศาลและพนักงานสอบสวนจะต้องปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้

คำถามข้อ ๑๐. กรณีที่ศาลตรวจสอบการจับของเจ้าหน้าที่ตำรวจแล้วปล่อยตัวไปเพราะเห็นว่าเป็นการจับไม่ชอบ พนักงานสอบสวนฯ จะรวบรวมพยานหลักฐานต่อไปได้หรือไม่ และหากการสอบสวนฯ เห็นว่าผู้ต้องหากระทำผิดจริง จะสามารถรวบรวมพยานหลักฐานและออกหมายจับ หรือจับกุมโดยไม่มีหมายจับได้หรือไม่ หากไม่สามารถจับตัวได้ และคดีมีพยานหลักฐานว่าเด็กเป็นผู้กระทำผิด สำนักงานการสอบสวนฯ ดังกล่าวจะดำเนินการอย่างไรต่อไป หากส่งสำนวนพร้อมความเห็นไปยังอัยการฯ แล้ว

คำตอบ เมื่อศาลตรวจสอบการจับแล้วปรากฏว่าการจับเป็นไปโดยมิชอบด้วยกฎหมาย พนักงานสอบสวน ก็สามารถรวบรวมพยานหลักฐานต่อไปได้เหตุผล ตาม พ.ร.บ.

ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า เมื่อมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนรีบดำเนินการสอบสวน และส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมทั้งความเห็นไปให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลให้ทันภายในกำหนด ๓๐ วัน นับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนนั้นถูกจับกุม เห็นว่าตามบทบัญญัติดังกล่าวมิได้กล่าวถึงว่าการจับกุมเด็กหรือเยาวชนต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย หากกฎหมายมีเจตนารมณ์เช่นนั้น ย่อมจะต้องกำหนดไว้ให้ชัดเจน ซึ่งเมื่อพิจารณาตามกฎหมายดังกล่าวจะเห็นว่ากฎหมายต้องการเพียงเพื่อมีการจับกุมตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่งแล้ว พนักงานสอบสวนก็มีอำนาจสอบสวนคดีนั้นแล้ว โดยไม่ต้องไปดูว่าการจับกุมจะชอบหรือไม่ เนื่องจากการจับกุมกับการสอบสวนแยกต่างหากจากกัน อีกทั้งการตรวจสอบการจับเป็นเรื่องของ การจับกุม มิใช่เรื่องของการสอบสวน ดังนั้น ผลของการตรวจสอบการจับจึงไม่มีผลเกี่ยวข้องกับการสอบสวนแต่อย่างใด พนักงานสอบสวนยังคงมีหน้าที่ต้องรีบดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลให้ทันภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่จับกุม หากการสอบสวนไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด ๓๐ วัน พนักงานสอบสวนก็ต้องขอผิดฟ้องต่อศาลตามกฎหมาย เมื่อพนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเสร็จ ส่งสำนวนพร้อมความเห็นส่งฟ้องไปให้พนักงานอัยการ เพื่อฟ้องคดีต่อศาล แต่ยังไม่มีความผู้ต้องหา พนักงานสอบสวนจะจับกุมโดยไม่มีหมายจับมิได้ พนักงานสอบสวนควรเรียกผู้ต้องหาให้มาพบพนักงานสอบสวนเสียก่อน หากผู้ต้องหาไม่มาพบตามกำหนด ให้พนักงานสอบสวนมาขอศาลออกหมายจับผู้ต้องหา เพื่อนำตัวมาฟ้องคดีต่อศาล

คำถามข้อ ๑๑. กรณีที่ศาลมีคำสั่งยกคำร้องเนื่องจาก พนักงานสอบสวนส่งตัวมาศาลเกิน ๒๔ ชั่วโมง กระบวนการของคดีจะดำเนินไปอย่างไร พนักงานสอบสวนยังมีหน้าที่ต้องผิดฟ้องต่อหรือไม่ และจะสอบสวนต่อไปได้หรือไม่

คำตอบ กรณีพนักงานสอบสวนส่งตัวผู้ต้องหามาศาลเพื่อตรวจสอบการจับเกิน ๒๔ ชั่วโมง และศาลมีคำสั่งยกคำร้อง พนักงานสอบสวนต้องปล่อยตัวผู้ต้องหาไป ซึ่งมีผลเช่นเดียวกับการจับกุมโดยมิชอบและศาลปล่อยตัวผู้ต้องหาไป เมื่อการจับกุมกับการสอบสวนแยกต่างหากจากกัน การที่ศาลยกคำร้องการตรวจสอบการจับจึงไม่เกี่ยวข้องกับการสอบสวน พนักงานสอบสวนยังคงมีหน้าที่ต้องรีบดำเนินการสอบสวนให้แล้วเสร็จ เพื่อให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลให้ทันภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันจับกุม หากการสอบสวนไม่แล้วเสร็จภายในกำหนด ๓๐ วัน พนักงานสอบสวนก็ต้องขอผิดฟ้องต่อศาลตามมาตรา ๗๘

คำถามข้อ ๑๒. กรณีที่ศาลยกคำร้องเนื่องจากการจับไม่ชอบ ต่อมาเจ้าพนักงานดำเนินการจับกุมใหม่โดยชอบ เช่น ขอหมายจับใหม่ กรณีอย่างนี้จะหักวันคุมขังที่มีการจับไม่ชอบให้ได้หรือไม่ จะตั้งสำนวนต่อเนืองกันหรือไม่

คำตอบ กรณีศาลยกคำร้องเนื่องจากการจับไม่ชอบจะหักวันคุมขังที่มีการจับไม่ชอบให้ได้หรือไม่ เห็นว่ากรณีดังกล่าวเป็นกรณีการคุมตัวเท่าที่จำเป็นเพื่อดำเนินการตามมาตรา ๖๙ ซึ่งตามมาตรา ๖๘ ถือว่าเป็นการควบคุมโดยชอบด้วยกฎหมาย ประกอบกับตามมาตรา ๘๕ วรรคหนึ่ง ก็บัญญัติว่า ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำ ตามมาตรา ๖๙ ให้ศาลหักจำนวนวันที่อยู่ในความควบคุมระหว่างการสอบปากคำ ดังนั้นเมื่อศาลมีคำพิพากษาให้ลงโทษหรือใช้วิธีการสำหรับเด็กและเยาวชน ศาลต้องหักวันควบคุมตั้งแต่มีการจับกุมจนถึงวันที่ศาลตรวจสอบจับให้ด้วย

คำถามข้อ ๑๓. ม. ๘๓ ให้ศาลหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุม หากศาลปรับหักหรือไม่ (ค่าปรับลดลงหรือไม่)

คำตอบ การหักจำนวนวันที่เด็กหรือเยาวชนอยู่ในความควบคุมออกจากโทษจำคุกหรือระยะเวลาฝึกอบรมเป็นไปตามบทบัญญัติกฎหมายมาตรา ๘๓ ส่วนกรณีที่ศาลลงโทษปรับให้คิดหักระยะเวลาที่ถูกควบคุมตัวออกจากค่าปรับที่ต้องชำระตามอัตราที่กำหนดในประมวลกฎหมายอาญา คือ ในอัตราร้อยละ ๒๐๐ บาท ตามมาตรา ๑๔๕ วรรคสาม

คำถามข้อ ๑๔. กรณีตำรวจตั้งด่านและพบเยาวชนต้องสงสัยขอตรวจปัสสาวะเยาวชนเป็นสีม่วง เยาวชนรับว่าเสพยาบ้า (เมทฯ) จะจับเยาวชนได้ไหม ตามมาตรา ๖๖

คำตอบ ตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๖๖ วรรคสอง การจับกุมเยาวชนซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ซึ่งตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๗๘ บัญญัติว่าตำรวจจะจับผู้ใดโดยไม่มีหมายจับหรือคำสั่งของศาลไม่ได้ เว้นแต่ (๓) เมื่อมีเหตุที่จะออกหมายจับบุคคลนั้นตามมาตรา ๖๖ (๒) แต่มีความจำเป็นเร่งด่วนที่ไม่อาจขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลนั้นได้ โดยตาม ป.วิ.อ.มาตรา ๖๖ (๒) บัญญัติว่า เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าตำรวจพบเยาวชนต้องสงสัยขอตรวจปัสสาวะเป็นสีม่วงและเยาวชนรับว่าเสพยาบ้าหรือ

เมทแอมเฟตามีน กรณีถือว่าตำรวจมีหลักฐานตามสมควรว่าเยาวชนน่าจะได้กระทำความผิด อาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี ตำรวจจึงสามารถจับกุมเยาวชนผู้นั้นได้ โดยไม่ต้อง มีหมายจับ ซึ่งแม้พฤติการณ์ดังกล่าวมิใช่การกระทำความผิดซึ่งหน้าก็ตาม ก็ถือว่าเป็นการ จับกุมโดยชอบด้วยกฎหมาย

คำถามข้อ ๑๕. กรณีตามมาตรา ๗๘ หากเด็กหรือเยาวชนเข้าพบพนักงานสอบสวนเอง (ไม่ถูกจับกุม) พนักงานอัยการต้องยื่นฟ้องภายใน ๓๐ วัน หรือมีการผิดฟ้องใช่หรือไม่ (เนื่องจากตามกฎหมายเดิมหากไม่มีการจับกุม จะพิจารณาว่าไม่ขาดอายุความเท่านั้น) ประเด็นดังกล่าววิทยากรไม่ได้พูดถึง ซึ่งอาจเป็นปัญหาในทางปฏิบัติของพนักงานอัยการได้

คำตอบ กรณีที่เด็กหรือเยาวชนเข้าพบพนักงานสอบสวนโดยไม่มีการจับกุม พนักงาน อัยการต้องยื่นฟ้องภายใน ๓๐ วัน หากฟ้องไม่ทันภายในกำหนดก็ต้องขอผิดฟ้องต่อศาล เพราะตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๗๘ วรรคหนึ่ง ไม่ว่าจะมีการจับกุมเด็กหรือเยาวชน ตามมาตรา ๖๙ วรรคหนึ่ง หรือกรณีที่เด็กหรือเยาวชนปรากฏตัวอยู่ต่อหน้าพนักงานสอบสวน ตามมาตรา ๗๐ วรรคหนึ่ง พนักงานสอบสวนก็ต้องรีบสอบสวนแล้วส่งสำนวนการสอบสวน ไปให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องให้ทันภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เด็กหรือเยาวชนปรากฏตัวอยู่ ต่อหน้าพนักงานสอบสวน

คำถามข้อ ๑๖. ตำรวจมีอำนาจเปรียบเทียบปรับคดีโทษปรับสถานเดียวหรือคดีลหุโทษ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๗,๓๘ เพื่อให้คดีอาญาเลิกกันและทำให้สิทธินำคดีมาฟ้องระงับ ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๓๙ (๓) ในคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิด หรือไม่

ถ้าทำได้ จะไม่ขัดต่อ ป.อ. มาตรา ๗๓, ๗๔, ๗๕ หรือ เพราะมาตรา ๗๓, ๗๔ บัญญัติว่า เด็กอายุไม่เกิน ๑๕ ปี ไม่ต้องรับโทษ แต่ให้ศาลมีอำนาจ ตาม (๑) – (๕) และตามมาตรา ๗๕ บัญญัติว่า ผู้ใดอายุกว่า ๑๕ ปี แต่ต่ำกว่า ๑๘ ปี กระทำความผิด ให้ศาลวินิจฉัยว่าสมควรจะ ลงโทษหรือไม่ ถ้าศาลเห็นว่าไม่สมควรลงโทษ ก็จัดการตาม ม.๗๔ หรือสมควรลงโทษ ให้ลดโทษกึ่งหนึ่ง

ดังนั้น เมื่อมาตรา ๗๓, ๗๔ บัญญัติว่าเด็กกระทำความผิดไม่ต้องรับโทษ “ปรับ” ก็เป็น โทษในทางอาญาอย่างหนึ่ง เมื่อไม่ต้องรับโทษแล้ว ตำรวจจะเปรียบเทียบปรับได้หรือไม่

ส่วนมาตรา ๗๕ ก็บัญญัติให้ศาลเป็นผู้วินิจฉัยว่าสมควรจะลงโทษหรือไม่ (ไม่ใช่ตำรวจ) เมื่อศาลยังไม่ได้วินิจฉัยว่าเยาวชนว่าจะต้องรับโทษหรือไม่ แล้วตำรวจจะเปรียบเทียบได้หรือไม่ หรือจะต้องจับเยาวชนส่งฟ้องศาลก่อน

แต่ถ้าตอบว่าทำไม่ได้แล้ว บทบัญญัติมาตรา ๗๒ ของ พ.ร.บ.ศาลเยาวชนฯ ฉบับปัจจุบันที่บัญญัติให้พนักงานสอบสวนนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุม ภายใน ๒๔ ชม. และมาตรา ๗๒ วรรคท้ายบัญญัติว่า “บทบัญญัติมาตรานี้มิให้นำไปใช้บังคับในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้” ซึ่งแสดงว่าพนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบปรับได้ ถ้าได้จะนำไปใช้ในกรณีใด

ถ้าทำไม่ได้ ทางแก้จะทำอย่างไร เพราะตำรวจจับเด็กและเยาวชนกระทำความผิด ตาม พ.ร.บ. จราจรฯ กรณีไม่สวมหมวกนิรภัย ซึ่งมีโทษปรับไม่เกิน ๕๐๐ บาท ตักเตือนหลายครั้งแล้วก็ยังฝ่าฝืนอีก หรือจะต้องจับส่งพนักงานสอบสวน เพื่อส่งฟ้องศาล

คำตอบ ตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๗๒ วรรคสาม บัญญัติว่าบทบัญญัติมาตรานี้มิให้นำไปใช้บังคับในคดีที่พนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้ เห็นว่าตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๗๒ กำหนดให้พนักงานสอบสวนที่ได้รับตัวเด็กหรือเยาวชนซึ่งถูกจับนำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุม แต่มีข้อยกเว้นว่า ถ้าเป็นคดีพนักงานสอบสวนเห็นว่าคดีอาจเปรียบเทียบปรับได้ พนักงานสอบสวนก็ไม่ต้อง นำตัวเด็กหรือเยาวชนไปศาลเพื่อตรวจสอบการจับกุม เนื่องจากเป็นคดีที่มีอัตราโทษปรับสถานเดียวหรือคดีลหุโทษซึ่งถือว่าเป็นความผิดที่มีอัตราโทษเล็กน้อย แต่บทกฎหมายดังกล่าวมิได้หมายความว่าให้พนักงานสอบสวนสามารถเปรียบเทียบปรับเด็กหรือเยาวชนได้ และทำให้คดีอาญาเลิกกันตามที่ผู้ถามเข้าใจไม่ พนักงานสอบสวนยังคงมีหน้าที่ดำเนินการสอบสวนคดีต่อไป

คำถามข้อ ๑๗. การสอบสวนเด็กหรือเยาวชนฯ (มาตรา ๗๕) จะต้องมีการปรึกษาของเด็กหรือเยาวชนร่วมอยู่ด้วยทุกครั้ง/ จะใช้สหวิชาชีพตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๓๓ ทวิ ควบคู่กันไปหรือไม่ และหากไม่ใช้ตาม ป.วิ.อ. จะขัดกันหรือไม่

คำตอบ ตาม ป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔/๒ บัญญัติให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๓๓ ทวิ มาใช้บังคับโดยอนุโลมแก่การสอบสวนผู้ต้องหาที่เป็นเด็กอายุไม่เกิน ๑๘ ปี กล่าวคือ ในการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชน ให้มีนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์บุคคลที่เด็กร้องขอ และพนักงานอัยการร่วมอยู่ด้วย เห็นว่า เจตนารมณ์ของกฎหมายนี้ให้มีสหวิชาชีพเข้ามาช่วยดูแลผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชน ซึ่งมีวุฒิภาวะน้อยทำให้เด็กหรือ

เยาวชนไม่เข้าใจคำถามของพนักงานสอบสวน อาจตอบคำถามผิดพลาดได้ โดยกฎหมายมุ่งให้ความคุ้มครองสิทธิของเด็กหรือเยาวชนเป็นสำคัญ ซึ่งเดิมกฎหมายในส่วนวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัวไม่ได้บัญญัติในเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะ จึงต้องนำป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ ประกอบมาตรา ๑๓๔/๒ มาใช้ โดยอนุโลม แต่ปัจจุบันได้มี พ.ร.บ.ศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ มาตรา ๗๕ วรรคสอง บัญญัติไว้ว่าในการแจ้งข้อกล่าวหาและสอบปากคำเด็กหรือเยาวชน ซึ่งต้องหาว่ากระทำความผิดจะต้องมีที่ปรึกษากฎหมายของเด็กหรือเยาวชนร่วมอยู่ด้วยทุกครั้ง เมื่อผู้ต้องหาที่มีที่ปรึกษากฎหมายคอยดูแลในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวน ผู้ต้องหาย่อมได้รับความคุ้มครองตามเจตนารมณ์ของกฎหมายแล้ว ประกอบกับตามมาตรา ๗๕ วรรคสาม ก็ยังให้บิดามารดา ผู้ปกครอง บุคคลหรือผู้แทนองค์การ ซึ่งเด็กหรือเยาวชนอาศัยอยู่ด้วย เข้าร่วมรับฟังการสอบสวนตามวรรคสองได้ด้วย ยิ่งเห็นได้ชัดว่ากฎหมายได้มีการคุ้มครองผู้ต้องหาซึ่งเป็นเด็กหรือเยาวชนเป็นอย่างมาก โดยไม่จำเป็นต้องมีสหวิชาชีพเข้ามาช่วยดูแลผู้ต้องหาอีก นอกจากนี้หากดูบทบัญญัติมาตรา ๗๕ วรรคสอง และวรรคสามแล้ว จะเห็นว่ามิถ้อยคำเหมือนกับตามป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๔/๔ ไม่ว่าจะเป็นการแจ้งว่าเด็กหรือเยาวชนมีสิทธิที่จะไม่ให้การหรือให้การก็ได้ ถ้อยคำของเด็กหรือเยาวชนอาจใช้เป็นพยานหลักฐานในการพิจารณาคดีได้เป็นต้น ทำให้เห็นว่ากฎหมายวิธีพิจารณาความเยาวชนได้มีการบัญญัติในเรื่องนี้ไว้โดยเฉพาะแล้ว หากกฎหมายต้องการจะให้สหวิชาชีพร่วมอยู่ด้วย ก็ย่อมจะต้องบัญญัติไว้ให้ชัดเจน ซึ่งตามพ.ร.บ.ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๖ ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับแก่คดีเยาวชนและครอบครัวเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น เมื่อพ.ร.บ.ศาลเยาวชนฯ บัญญัติเรื่องบุคคลที่จะอยู่ร่วมด้วยกับผู้ต้องหาที่เป็นเด็กหรือเยาวชนในการสอบปากคำของพนักงานสอบสวนไว้แล้ว จึงไม่สามารถนำป.วิ.อาญา มาตรา ๑๓๓ ทวิ , ๑๓๔/๒ มาใช้กับกรณีนี้โดยอนุโลมได้อีกต่อไป อีกทั้งตามเอกสารประกอบการสัมมนาหัวข้อ แนวคิดและความเป็นมาของพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.๒๕๕๓ ของสำนักกฎหมายและวิชาการศาลยุติธรรม ก็ระบุไว้ช่องหมายเหตุของมาตรา ๗๕ ว่าในการสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนไม่จำเป็นต้องมีการสอบปากคำเด็กหรือเยาวชนโดยผ่านนักจิตวิทยา หรือนักสังคมสงเคราะห์ตามป.วิ.อาญา เพราะมีที่ปรึกษากฎหมายเข้าร่วมฟังการสอบสวนอยู่แล้ว อีกทั้ง ยังให้สิทธิบิดามารดา เข้าร่วมรับฟังการสอบปากคำด้วย เว้นแต่มีเหตุสมควรและจำเป็นให้สอบปากคำผ่านนักจิตวิทยาหรือนักสังคมสงเคราะห์ ซึ่งเหตุผลดังกล่าวเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายฉบับนี้

คำถามข้อ ๑๘. ศูนย์ฝึกฯ ขอลดระยะเวลาการฝึกเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ครั้งละ ๓๐ วัน จะต้องฝึกอบรมมาแล้วไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของระยะเวลาการฝึกอบรม ตาม ม.๕๙ หรือไม่

คำตอบ ศูนย์ฝึกฯ ขอลดระยะเวลาการฝึกอบรมเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ศาลลดระยะเวลาการฝึกอบรมกรณีดังกล่าวให้โดยการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งตามมาตรา ๑๓๗ ดังนั้นจึงไม่ต้องพิจารณาว่าเด็กหรือเยาวชนได้รับการฝึกอบรมมาแล้วไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของระยะเวลาการฝึกอบรมตามมาตรา ๕๙ หรือไม่

คำถามข้อ ๑๙. ศาลเยาวชนฯ ตาม ม.๑๔๓ ที่มีอำนาจปล่อยตัวเด็กฯ ระหว่างระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูง จะรวมถึงศาลมีศูนย์ฝึกฯ ด้วยหรือไม่

คำตอบ การพิจารณาปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนในระหว่างระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูง ตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๑๔๓ นั้น ถือว่าเป็นการแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาหรือคำสั่งเกี่ยวกับการลงโทษหรือวิธีการสำหรับเด็กและเยาวชนตามมาตรา ๑๓๗ ดังนั้นศาลที่มีอำนาจพิจารณา คือศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีซึ่งพิพากษาหรือมีคำสั่ง หรือศาลซึ่งมี เขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนนั้นกำลังรับโทษหรือถูกควบคุมตัวอยู่ ในทางปฏิบัติ ศาลจะมีคำสั่งว่าอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. ศาลเยาวชนฯ มาตรา ๑๔๓ ประกอบมาตรา ๑๓๗ ดังนั้นศาลซึ่งมีเขตอำนาจในท้องที่ที่เด็กหรือเยาวชนถูกควบคุมตัวอยู่ จึงมีอำนาจพิจารณาปล่อยตัวเด็กหรือเยาวชนในระหว่างระยะเวลาขั้นต่ำและขั้นสูงได้